

Standpunt van Userbase.be t.a.v. de BMA over de aangekondigde samenwerking tussen Telenet en Proximus

Als Userbase.be VZW, een onafhankelijke vzw van en voor telecomgebruikers, volgen wij de aangekondigde samenwerking tussen Telenet en Proximus aandachtig op. Wij erkennen expliciet de positieve ambities van het project: een snellere uitrol van glasvezel, minder hinder op het terrein en een efficiëntere uitbouw van essentiële digitale infrastructuur. Deze doelstellingen sluiten aan bij de verwachtingen van burgers, ondernemingen en lokale besturen.

Na analyse van de inleidingsnota beantwoorden wij echter **negatief op de vragen 1, 2, 3, 4, 6 en 7** van de markttest van de Belgische Mededingingsautoriteit. In wat volgt lichten wij toe waarom, en formuleren wij concrete tegenvoorstellen en aandachtspunten.

België kent immers al jaren een structureel probleem van beperkte infrastructuurconcurrentie, een beperkte keuze voor de consument en internationaal relatief hoge prijzen voor vaste telecommunicatiediensten. In die context is het essentieel dat deze samenwerking niet leidt tot verdere concentratie of afsluiting van netwerken, maar net tot een versterking van de marktwerking en de concurrentie.

1. Waarborg infrastructuurconcurrentie en open toegang – verder dan louter wholesale-verhuur

De voorziene territoriale opdeling waarbij Vlaamse gemeenten verdeeld worden tussen Wyre en Fiberklaar impliceert dat in grote delen van Vlaanderen in de praktijk nog slechts één glasvezelnetwerk zal worden aangelegd. Dit maakt het des te belangrijker dat dit model niet uitsluitend gebaseerd is op een gesloten duopolie, maar openstaat voor andere marktspelers – niet alleen als wholesaleklant, maar ook als volwaardige investeerder of infrastructuraanbieder. Dat onafhankelijke spelers vandaag aangeven opnieuw te moeten graven omdat bestaande passieve infrastructuur niet toegankelijk is, toont het belang van échte openstelling aan.

Bovendien is het verontrustend dat onafhankelijke spelers (niet gelinkt aan Telenet of Proximus) vandaag in de praktijk niet betrokken zijn in de samenwerking.

Wij vragen daarom de volgende structurele garanties:

- **Verplichte openstelling van de samenwerking voor derde partijen**, rekening houdend met hun schaal en financiële mogelijkheden. Dit kunnen zowel andere, van telenet en proximus onafhankelijke, operatoren zijn als onafhankelijke investeerders. Zo komt het nieuw netwerk via de samenwerking niet enkel terecht bij twee dominante marktspelers en dit kan de uitrol versnellen dankzij bijkomende investeringscapaciteit en werkrachten.
- **Systematisch voorzien van lege wachtbuizen**, eerder dan het telkens eenzijdig plaatsen van glasvezelkabels door één operator. Hierdoor kunnen andere spelers later zelf infrastructuur inbrengen zonder nieuwe graafwerken, wat zowel ecologisch als economisch voordelig is en dus concurrentie zal aanwakkeren.

Gemeenten zouden idealiter een aanbesteding uitschrijven voor de aanleg van een netwerk van wachtbuizen, zodat ook de concurrentie speelt op het vlak van de bouwende partijen. Elke telecomoperator kan vervolgens wachtbuiscapaciteit huren en zonder bijkomende hinder zijn klanten met eigen glasvezel aansluiten.

- **Toegang tot reeds bestaande wachtbuizen voor alle operatoren**, ongeacht door welke operator zij oorspronkelijk werden aangelegd. Deze moeten beschouwd worden als een gedeelde, strategische infrastructuur, waarvan het gebruik ten dienste moet staan van een open en competitieve markt.

Deze maatregelen zijn cruciaal om te vermijden dat dit project een lock-in creëert voor decennia, en om ervoor te zorgen dat ook kleinere en nieuwe spelers een kans krijgen om mee deel te nemen aan de markt.

2. Het wholesaletarief moet reële retailconcurrentie mogelijk maken

Op dit moment bieden sommige onafhankelijke operatoren al retailabonnementen voor fiber aan tegen prijzen die ver onder het voorgestelde wholesaletarief van ongeveer €20 liggen. Het voorgestelde wholesaletarief ligt duidelijk te hoog, waardoor een alternatieve operator die gebruik wil maken van het gezamenlijke netwerk via wholesale structureel in het nadeel zou zijn, nog voordat enige operationele kosten (support, facturatie, marketing, backhaul, personeelskosten...) zijn meegerekend.

Daarom is het essentieel dat de wholesaleprijs:

- **maximaal de reële kostprijs vertegenwoordigt,**
- **afgeschreven wordt over een realistische gebruiksduur van de infrastructuur,**
- en **volledig transparant wordt gecommuniceerd** aan zowel het BIPT als aan concurrerende aanbieders.

Die kostprijsbasis moet controleerbaar en verifieerbaar zijn. Zonder deze transparantie dreigt de wholesaleprijs een structurele toetredingsdrempel te worden, in een markt waar Wyre en Fiberklaar samen een quasi-duopolistische dekking verwerven.

Aangezien operatoren zoals DIGI vandaag al retailprijzen vanaf ongeveer €10 aanbieden op hun eigen vezelnetwerk in A-zones, lijkt het redelijk dat wholesaleprijzen – zelfs in B-zones – **deze grens niet overstijgen.**

Een gezonde retailconcurrentie is enkel mogelijk wanneer de groothandelsvoorwaarden daarop afgestemd zijn. Zoniet wordt innovatie afgeremd en wordt de consument geconfronteerd met hogere prijzen en minder keuze.

3. Transparantie voor zowel concurrenten als consumenten

Transparantie moet een centrale rol spelen in deze samenwerking, niet alleen tussen operatoren en regulator, maar ook richting de eindgebruiker.

Voor de marktspelers is het essentieel dat:

- duidelijk is hoe de kostenstructuur precies is opgebouwd;
- welke zones als A, B of C worden bestempeld, en op basis van welke criteria;
- welke prioriteiten in de uitrol worden gehanteerd.

Vandaag biedt de markttest **geen enkele geografische duidelijkheid** over de opdeling in A-, B- en C-zones. Dit maakt het voor gemeenten, concurrenten en burgers onmogelijk om de impact van deze samenwerking correct in te schatten of hierop te anticiperen.

Voor de consument is transparantie even cruciaal. Wanneer glasvezel (gratis) tot aan de woning wordt aangelegd, moet de consument vanaf dat moment duidelijke informatie krijgen over:

- welke operatoren actief zijn of zullen zijn op dit netwerk,
- hun concrete prijzen en voorwaarden,
- de verschillen met de bestaande VDSL2- of coaxformule,
- de impact van een overstap op de maandelijkse factuur.

Daarbij is het van groot belang dat consumenten **niet automatisch een hogere prijs moeten betalen** enkel omdat hun woning wordt aangesloten op een nieuw netwerk. Elke consument moet de mogelijkheid behouden om zijn bestaande VDSL2- of coaxformule – aan dezelfde prijs en met dezelfde snelheid – verder te gebruiken op de nieuwe infrastructuur, en dit niet tijdelijk, maar structureel en op lange termijn.

Een technologische upgrade mag geen verkapte prijsverhoging worden. Transparantie, keuzevrijheid en contractuele continuïteit zijn hierbij fundamenteel.

4. Specifieke bezorgdheden over de C-zones

Userbase.be is bijzonder bezorgd over de circa **700.000 woningen in zogeheten “Zone C”**, waarvan momenteel wordt gesteld dat ze gedurende **25 jaar** uitgesloten blijven van Fiber to the Home. In de telecomsector is 25 jaar een extreem lange periode, gezien de snelle technologische evoluties.

Wij vragen daarom:

- dat onderzocht wordt of door de **uitbreiding van het aantal stakeholders** binnen deze samenwerking (bijv. onafhankelijke investeerders, publieke of lokale partners) een grotere dekking van A- en B-zones kan worden gerealiseerd;
- dat de termijn van 25 jaar wordt teruggebracht tot **maximaal 10 jaar**;
- dat deze zones volledig en transparant worden gecommuniceerd.

Het is positief dat andere operatoren dan enkel Telenet in de C-zones toegang zouden krijgen tot het coaxnetwerk. Hier koppelen wij echter een duidelijke voorwaarde aan:

Telenet/Wyre moet dit netwerk versneld en prioritair upgraden, onder meer via:

- een volledige uitrol van **DOCSIS 3.1**, inclusief verhoging van de uploadbandbreedte tot minstens 200 MHz;
- een upgrade van het netwerk richting **1.8 GHz**.

Deze verbeteringen zijn essentieel om te vermijden dat een groot deel van de bevolking structureel op een technologisch achtergesteld netwerk blijft hangen.